

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 166g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 11 alin.
(3) lit. b) și 28 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(alăturarea la cererea introductivă)

CHIȘINĂU
6 februarie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 26 iulie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 6 februarie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 11 alin. (3) lit. b) și 28 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Andrei Iosip, în interesele SRL „Repromed”, în dosarul nr. 2i-849/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Radu Țurcanu de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Printr-o Încheiere din 9 noiembrie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis cererea introductivă a creditorului SRL „Oxivit-Med” în privința *Repromed* și a numit un administrator provizoriu.

4. La 13 noiembrie 2023, dl Veaceslav Moșin și dna Tatiana Moșin au depus, în calitate de creditori, o referință prealabilă la cererea introductivă formulată de *Oxivit-Med* și au invocat că dețin drepturi de creanță asupra patrimoniului *Repromed*.

5. La 25 martie 2024, dl avocat Tudor Leșanu a depus, în interesele dnei Tatiana Moșin, o cerere de alăturare la cererea introductivă formulată de *Oxivit-Med*. În motivarea cererii, dna Tatiana Moșin a menționat că deține o creanță certă, lichidă și exigibilă față de *Repromed*.

6. La 1 iulie 2024, dna Tatiana Moșin a depus o cerere prin care a solicitat lipsirea debitorului de dreptul de administrare.

7. În cadrul aceleiași ședințe de judecată, dl avocat Andrei Iosip a ridicat în interesele *Repromed* excepția de neconstituționalitate a textelor „orice obligație de plată față de asociații (membrii, acționarii) debitorului” din

articolul 11 alin. (3) lit. b) și „ se alătură cererii introductive prin înaintarea creanțelor asupra patrimoniului debitorului” de la articolul 28 alin. (6) din Legea insolvenței.

8. Prin Încheierea din 11 iulie 2024, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și

infrațiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 11 Componența și mărimea obligațiilor

„[...]

(3) La constatarea insolvenței debitorului nu se ia în calcul valoarea creanțelor constituite din:

[...]

b) orice obligație de plată față de asociații (membrii, acționarii) debitorului;

Articolul 28 Referința la cererea introductivă

„[...]

(6) În cel mult 30 de zile de la notificarea efectuată conform art.26, creditorii prezintă o referință la cererea introductivă, prin care se opun intentării procesului de insolvență ori **se alătură cererii introductive prin înaintarea creanțelor asupra patrimoniului debitorului**. Rea-credința persoanei care a înaintat cererea introductivă trebuie dovedită de creditorul care se opune intentării procesului de insolvență;

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției susține că prevederile contestate omit să reglementeze un șir de chestiuni, cum ar fi condițiile de admisibilitate a cererii de alăturare, acțiunile pe care trebuie să le întreprindă instanța de judecată și creanțele care nu pot fi luate în calcul la constatarea insolvenței debitorului. De asemenea, autorul indică mai multe omisiuni legislative și le prezintă în fața Curții sub forma următoarelor întrebări: dacă la depunerea cererii introductive se achita taxa de stat; dacă trebuie respectată obligația de notificare prealabilă a debitorului; dacă instanța de insolvență trebuie să pronunțe un act judecătoresc conform articolului 168 alin. (4) din Codul de procedură civilă; dacă creditorul alăturat poate cere intentarea procesului de insolvență; cum trebuie creditorul alăturat să-și înainteze creanțele și care este statutul cererii de alăturare în caz de retragere a cererii introductive ca urmare a încheierii unei tranzacții de împăcare.

12. Autorul susține că toate aceste omisiuni legislative creează o incertitudine și afectează dreptul de proprietate. Autorul notează că, în acest caz, cererea de alăturare este depusă de persoane afiliate asociatului, al căror statut nu este reglementat de prevederile contestate.

13. Mai mult, autorul corelează norma de la articolul 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolvenței și articolul 5 pct.12 lit. b) din Codul fiscal și

menționează că Codul fiscal oferă o definiție clară a persoanelor interdependente, spre deosebire de Legea contestată care omite acest lucru. Prin urmare, autorul susține că este esențial ca legislatorul să includă în articolul 11 alin. (3) lit. b) și obligațiile de plată față de persoanele interdependente ale asociațiilor, precum și obligațiile de plată legate de persoana asociațiilor. Această ajustare ar asigura interpretarea și aplicarea justă și completă a normelor.

14. Autorul susține că prevederile contestate sunt contrare articolelor 16, 23, 26, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvențabilității, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă unele prevederi din articolele 11 alin. (3) lit. b) și 28 alin. (6) din Legea insolvențabilității. Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece pe rolul instanței se află o cerere de alăturare la cererea introductivă.

19. Referitor la articolul 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolvențabilității, Curtea constată că acesta nu a făcut anterior obiect al controlului constituționalității.

20. Totuși, articolul 28 din Legea insolvențabilității a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate prin prisma altor argumente. Însă pentru că nu a analizat anterior în substanță incidența articolelor invocate în raport cu prevederile contestate, Curtea conchide că exigența lipsei unei hotărâri anterioare este îndeplinită și în privința articolului 28 alin. (6) din Legea insolvențabilității (a se vedea DCC nr. 163 din 30 noiembrie 2023, § 20).

21. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

22. Autorul excepției afirmă că prevederile contestate contravin articolelor 16 (*egalitatea*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

23. Referitor la aplicabilitatea articolului 16 din Constituție, Curtea a reținut că o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor. În prezenta cauză, autorul sesizării nu a motivat care sunt situațiile comparabile. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizării formulate astfel, Curtea Constituțională ar

aduce argumente privind neconstituționalitatea în locul autorului, fapt care ar echivala cu un control din oficiu (a se vedea HCC nr. 11 din 20 iulie 2023, § 26). De asemenea, cu referire la articolele 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 177 din 23 noiembrie 2021, § 37).

24. Referitor la incidența articolului 26 din Constituție, Curtea observă că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu norma constituțională invocată. Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate (DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15).

25. Autorul afirmă că un șir de omisiuni legislative din Legea insolvenței creează o incertitudine care afectează dreptul său de proprietate, pentru că vizează procesul de constatare a insolvenței (§ 11 *supra*) în privința sa.

26. Curtea Europeană a notat că procedura administrării extraordinare a unei societăți în curs de lichidare urmărește asigurarea unei gestiuni echitabile a patrimoniului acestei societăți, în vederea garantării unei protecții identice pentru toți creditorii. Astfel, ingerința în cauză urmărește scopuri legitime în conformitate cu interesul public, și anume buna administrare a justiției și protecția drepturilor terților (a se vedea *Saggio v. Italia*, 25 octombrie 2001, §§ 28-29).

27. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că orice creditor este îndreptățit să formuleze o cerere introductivă dacă are un interes legitim în intentarea procesului de insolvență în privința debitorului său, își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolvență (articolul 18 alin.(1)), precum și anexează, *inter alia*, documentele ce adevăresc mărimea și scadența datoriilor debitorului față de creditor. Alți creditori, decât semnatarii cererii introductive, sunt în drept fie să se alăture cererii introductive (articolul 28 alin. (6)), fie să depună o cerere de admitere a creanțelor în procesul de insolvență (articolul 140). Astfel, Legea insolvenței prevede că existența creanței trebuie demonstrată de către creditor (la formularea cererii introductive, a cererii de alăturare, a cererii de admitere a creanței), iar interesul legitim al creditorului constă în dreptul său de a se adresa în justiție pentru apărarea dreptului de proprietate și încasarea forțată a creanței (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 162 din 30 noiembrie 2023, § 19).

28. Legea insolvenței stabilește că debitorul prezintă instanței de insolvență o referință la cererea introductivă, prin care contestă sau recunoaște existența stării de insolvență (articolul 28 alin. (2)), precum și că este în drept să conteste creanțele incluse în tabelul definitiv (a se vedea articolul 143 alin. (5)). Debitorul poate răsturna prezumția incapacității de plată prin prezentarea probelor care confirmă că el a executat obligațiile pecuniare sau că există o acțiune civilă în legătură cu această obligație, intentată până la depunerea cererii introductive, ori că obligația a fost stinsă printr-o altă modalitate.

29. Prin urmare, debitorul poate să se opună cererii de alăturare și să demonstreze că cererea de alăturare nu întrunește condițiile stabilite de Lege.

30. Referitor la statutul cererii de alăturare în cazul de retragere a cererii introductive, Curtea observă că, potrivit articolului 31 alin. (2) din Legea insolvenței, renunțarea la cererea introductivă nu privează persoanele care s-au alăturat acestei cereri de dreptul de a solicita examinarea pricinii în fond. În cazul în care debitorul sau creditorul renunță la cererea introductivă, instanța de insolvență dispune încetarea procesului doar dacă renunțarea nu contravine legii și nu încalcă drepturile și interesele legitime ale altor persoane.

31. Prin urmare, Curtea menționează că îi revine instanței obligația de a verifica condițiile de formulare a unei cereri de alăturare a unui creditor la cererea introductivă, pretențiile pe care se fundamentează creanța, precum și probele care confirmă existența obligațiilor pecuniare.

32. Cu referire la celelalte întrebări adresate Curții în sesizare, Curtea menționează că autorul îi cere să răspundă la întrebări care țin de interpretarea și aplicare legii într-o situație concretă, sub pretextul că reprezintă omisiuni legislative care îi încalcă dreptul de proprietate. Curtea reamintește că nu analizează cazuri concrete și chestiuni de interpretare și de aplicare a legii, dar poate efectua doar un control abstract al constituționalității legii contestate (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 175 din 12 decembrie 2023, § 40; DCC nr. 181 din 14 decembrie 2023, § 26). Chestiunile legate de interpretarea și de aplicarea legii țin, prin definiție, de competența instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 172 din 7 decembrie 2023, § 22).

33. Cu referire la neconstituționalitatea articolului 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolvenței, Curtea notează că autorul excepției și-a argumentat opinia prin interpretări rezultate din coroborarea dispoziției contestate cu norme din Codul fiscal, fapt care ar provoca, în opinia sa, o ambiguitate legislativă și care ar genera, în mod implicit, confuzie și incertitudine pentru destinatarii legii. Autorul sesizării a formulat, mai curând, o propunere de *lege ferenda*, cu privire la care Curtea nu se poate pronunța. Competența de a modifica articolul criticat îi revine Parlamentului.

34. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 11 alin. (3) lit. b) și 28 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Andrei Iosip, în interesele SRL „Repromed”, în dosarul nr. 2i-849/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 6 februarie 2025

DCC nr. 17

Dosarul nr. 166g/2024